

DÜNYADA LOJİSTİK VE TEDARİK ZİNCİRİ GELİŞMELERİ IŞIĞINDA TÜRKİYE’NİN KONUMU

Son yıllarda lojistik ve tedarik zincirleri dünya gündeminin en önemli başlıklarından biri hâline geldi. Pandemi sonrası toparlanma süreci, jeopolitik gerilimler, enerji maliyetlerindeki dalgalanmalar ve iklim krizine bağlı baskılar, taşımacılık ve lojistik sistemlerini kökten etkiliyor. Artık “daha ucuz” veya “daha hızlı” olmanın ötesinde; daha dayanıklı, şeffaf ve sürdürülebilir zincirler kurmak ön plana çıkıyor. Dünya genelinde üç ana eğilim dikkat çekiyor:

Dayanıklılık (resilience): Tedarik zincirlerinde tek kaynağa bağlı kalmak riskli görüldüğü için çoklu tedarikçi ve alternatif rota planlaması öne çıkıyor.

Dijitalleşme: Gerçek zamanlı takip, yapay zekâ destekli talep tahmini ve büyük veri analizleri sayesinde zincirler daha şeffaf hâle geliyor.

Sürdürülebilirlik: Karbon ayak izini azaltma baskısı, taşımacılıkta temiz enerji kullanımı ve çevreci lojistik uygulamalarını hızlandırıyor.

E-ticaretin büyümesi ise lojistiğin “son mil” ayağını (last-mile delivery) gündemin en üst sırasına taşıdı.

Müşteriler artık siparişlerinin aynı gün veya ertesi gün ulaşmasını bekliyor. Bu da depo yönetimi, şehir içi dağıtım ağları ve otomasyon çözümlerinde ciddi yatırımları beraberinde getiriyor. Ülkemizde de çok ciddi değişim ve gelişimler gözlemliyoruz.

Türkiye’de Lojistik Sektörünün Genel Görünümü

Türkiye, coğrafi konumu itibarıyla lojistikte stratejik bir avantaja sahip. Avrupa, Asya ve Orta Doğu arasında doğal bir köprü konumunda bulunan Türkiye, bu özelliğini uluslararası taşımacılıkta öne çıkarmak istiyor.

Sektörün milli gelir içindeki payı %10’un üzerinde olup; karayolu, denizyolu, havayolu ve demiryolu taşımacılığında çeşitlilik mevcut. Son yıllarda intermodal taşımacılığa (birden fazla taşıma modunun entegre kullanılması) yönelik yatırımlar artmaya başladı. Bu eğilim, Türkiye’yi yalnızca transit ülke değil, aynı zamanda bölgesel bir lojistik üs hâline getirme vizyonunun da parçası.

Ancak güçlü yanlara rağmen Türkiye’de lojistik alanında aşılması gereken yapısal zorluklar var. Tabii ki geliştirilmesi gereken çok fazla alan var. Gümrük işlemlerinde ve sınır kapılarında beklemler hâlâ ciddi zaman kaybına yol açabiliyor. Ülkemiz deniz ve hava limanlarını kullanan yabancılar açısından bakarsak bu durum bazı sıkıntılara ve rahatsızlıklara neden olabiliyor. Altyapı projeleri hızla ilerlese de bazı bölgelerde lojistik merkezlerin yetersizliği dikkat çekiyor. Lojistik üs mantalitesinin oturması ve özellikle entegre gümrüklü gümrüksüz depo sistemlerinin hem kapasite hem de teknolojik açıdan güncellenmesi şart.

Dijitalleşme ve otomasyon oranı henüz dünya ortalamasının gerisinde; özellikle küçük ve orta ölçekli lojistik firmalarında bu fark daha net görülüyor. Bu konularda elimizi çabuk tutmamız gerekli. Farklı bir model ile küçük ve orta büyüklükteki firmaların birlikte hareket etmesi onlar açısından geleceğe daha sağlam adımlar atmalarını sağlayacaktır.

Yüksek enerji ve finansman maliyetleri, lojistik maliyetlerin toplam ticaret içindeki payını artırıyor. Bu konuda maalesef dışa bağımlı yapımız nedeniyle tamamen kontrol edilemeyen bir durum söz konusu.

Yeni Yönelimler ve Türkiye'nin Fırsatları

Türkiye'de lojistik firmaları, dünyadaki eğilimlere paralel olarak çeşitli adımlar atıyor. Alternatif koridor arayışları hız kesmeden devam ediyor ve bölgesel krizlerden etkilenmemek için kara, deniz ve demiryolu kombinasyonlarıyla yeni ticaret yolları deneniyor.

Dijital dönüşüm giderek gerekliliğini hissettiriyor ve daha fazla firma, gerçek zamanlı takip sistemleri, akıllı depo yazılımları ve veri analitiğine yatırım yapıyor.

Sürdürülebilirlik girişimleri de son zamanlarda en çok rastladığımız kavramlardan. Elektrikli araç kullanımı, yakıt tasarruflu rota planlaması ve karbon ayak izi raporlaması yavaş da olsa yaygınlaşıyor. E-ticaret odaklı çözümler Türkiye'nin genç ve teknolojiye açık nüfusu, şehir içi hızlı teslimat modellerini cazip kılıyor.

Tüm bu gelişmeler, Türkiye'nin lojistik sektörünü küresel trendlerle uyumlu hâle getiriyor. Ancak bu sürecin hızlandırılması için hem özel sektör yatırımlarının hem de kamu desteklerinin eşgüdümü ilerlemesi gerekiyor.

Lojistik, sadece bir taşıma faaliyeti değil; ekonominin rekabet gücünü doğrudan belirleyen stratejik bir alan. Dünya genelinde yaşanan dönüşüm, Türkiye için hem bir sınav hem de büyük bir fırsat niteliği taşıyor.

Türkiye, sahip olduğu konumu ve üretim gücüyle bölgesel bir lojistik merkez olma potansiyelini koruyor. Bu hedefin gerçekleşmesi için. Dijitalleşme yatırımlarının hızlanması, gümrük ve sınır süreçlerinin kolaylaştırılması, intermodal taşımacılığın desteklenmesi, sürdürülebilirlik uygulamalarının yaygınlaştırılması kritik önem taşıyor.

Bugün atılacak adımlar, Türkiye'nin lojistikte sadece bölgesel değil, küresel ölçekte de güçlü bir oyuncu olmasını sağlayacaktır.

